

WOONPLAATS: CEL 322 BUS 2

Interview met Carl De Keyzer

“Het Siberische kampensysteem is de grootste meubelzaak van Rusland.”

Jenoff Van Hulle
consulent-stafmedewerker

OP EEN BEPAALD MOMENT VROEG EEN GENERAAL ME IN EEN TELEVISIEINTERVIEW WAT IK ZOU VERKIEZEN: EEN AMERIKAANSE OF EEN RUSSISCHE GEVANGENIS. MIJN ANTWOORD WAS EEN RUSSISCHE GEVANGENIS. ACHTERAF VERKLAARDEN MIJN VRIENDEN IN SIBERIË ME GEK. EEN MOGELIJK BEWIJS DAT IK DAN TOCH NIET ECHT WAS DOORGEDRONGEN TOT DE WERKELIJKE TOESTAND IN DE SIBERISCHE GEVANGENISKAMPEN. EEN GESPREK MET MAGNUM-FOTOGRAAF CARL DE KEYZER OVER JOURNALISTIEK, GEVANGENISWEZEN EN KITSCH.

In 1973 publiceerde Aleksandr Solzjenitsyn het drieluik *De Goelag Archipel*. Goelag is een acroniem voor *hoofddirectoraat voor opvoedings- en werkkampen* en verwijst tegelijkertijd naar de straf- en werkkampen in Siberië. Onder het bewind van Stalin werden veel mensen als *vijanden van het volk* in die kampen opgesloten. Anno 2006 zijn de meeste van hen nog steeds in gebruik. Ongeveer 50 jaar na Stalins dood, kreeg Carl De Keyzer toegang tot 45 van die gevangenis. Zoals vaak in zijn werk is ook hier ‘verwondering’ het algemene vertrekpunt. Want de woorden ‘Siberisch strafkamp’ mogen dan al tot de verbeelding spreken, de realiteit lijkt die in elk opzicht te overstijgen of tegen te spreken. “De Siberische gevangenenkampen zijn een levend theater”, aldus Carl De Keyzer.

Veel van uw collega’s zoeken het gevaar op en trekken naar oorlogsgebieden. U lijkt minder geneigd uw leven op het spel te zetten.

Dat klopt. Niettegenstaande ik de laatste drie jaar van mijn carrière voor het eerst naar oorlogslanden ben getrokken, ben ik zeker geen oorlogsfotograaf. Ik voel me niet echt aangesproken door het mediacircus dat van conflict naar conflict trekt. De beperkingen zijn veel te groot, vooral de laatste tijd door de *embedded photography*. Ik heb wel geprobeerd om die actualiteit

“Zuivere objectiviteit is onmogelijk. Iemand die het tegendeel beweert, is gek.”

op de voet te volgen, vooral omdat ik vond dat er meer uit te halen was. Maar mijn beelden waren te subjectief, te abstract of te eigenzinnig waardoor ik ze niet verkocht kreeg.

Te subjectief?

Inderdaad. Ik heb een visie op wat ik zie en tegenkom en dat wil ik ook tonen via mijn foto’s. Ik ben zeker geen wandelend instrument dat foto’s maakt als een robot op afstandsbediening. Ik heb eigenlijk een beetje mijn twijfels bij het objectieve karakter van oorlogsfotografie. Zuivere objectiviteit is onmogelijk. Iemand die het tegendeel beweert, is gek.

Kunnen we dan spreken van een zekere gelaagdheid in uw foto’s?

Eigenlijk wel. Ik zit altijd tussen twee stoelen, gewild of ongewild. Als reportagefotografie zijn mijn beelden te abstract en esthetisch en als kunst zijn ze te anekdotisch. Er zit altijd wel een verhaal in. Je ziet altijd wel min of

meer wat ik denk over een situatie. En dat hebben ze niet graag in de kunst en ook niet in de reportagefotografie. Daardoor is het niet altijd gemakkelijk om mijn werk kwijt te geraken.

Een dakloze fotograaf.

Zo kunt u het stellen. Het is moeilijk te bepalen waar ik sta. De ene periode leun ik aan bij beeldende kunst en de andere periode gaat het volledig de andere kant op. Dat hangt af van de onderwerpen die ik kies. Maar gelukkig is er de laatste tijd een versmelting tussen die twee werelden aan de gang. Mede dankzij de afbrokkeling van de redactionele wereld komen steeds meer documentairefoto’s in de kunstwereld terecht. Zonder dat ik daar zelf moeite voor doe. Ook bij Magnum zie ik dat die omschakeling snel gebeurt. Er is steeds minder vraag vanuit de redactionele wereld. Afgaande op de opdrachten die het agentschap krijgt aangeboden, merk je dat alles richting cultuur gaat. Verschillende mensen spreken over de dood van de reportagefotografie. En voor een groot deel klopt dat wel.

De kritische houding is verhuisd van de redactionele wereld naar de kunstwereld.

Zo is het. In de geschreven pers is er nog enigszins een kritische houding merkbaar. Zeker in België waar de ontzuiling een feit is en kranten minder afhankelijk worden van politieke partijen. Maar samen met die depolitisering zie je ook een enorm grote banalisering. Men is nu zogezegd wel vrij en onafhankelijk, maar de inhoud is sterk afgenomen. Dan stel ik me de vraag: wat heb je aan die vrijheid als schrijvers en fotografen verplicht zijn om aan illustratiejournalistiek te doen? weinig denk ik.

Interview met Carl De Keyzer

De journalistiek als doorgeefluik van nieuws zonder meerwaarde en kritische analyse?

Inderdaad. Kranten zijn op zich wel beter geworden. Ze zijn professioneler, beter gedrukt en geschreven en het algemeen niveau van de artikels is

jaar aan een thema werken. Dit verhoogt natuurlijk de kwaliteit, maar tegelijkertijd ook het prijskaartje. En omwille van die hoge prijs moet de kwaliteit maar wijken. Dat is een pijnlijke evolutie.

Spijtig, maar ook gevaarlijk.

stelt is: wat heb je liever? Een heel mooie tentoonstelling en een boek dat volledig voldoet aan jouw wensen of een resultaat dat onderhevig is aan compromissen, maar wel een groot publiek bereikt. Ik vond die twee samen altijd ideaal. Als jouw foto's in de krant staan, heb je 100.000-200.000

Uit *Unvarnished* © Carl De Keyzer

gestegen. Maar de diepgravende kritische ingesteldheid is verdwenen. Er is haast niemand die nog op stap gaat. Veel interviews gebeuren telefonisch. En persberichten worden klakkeloos overgenomen. Ook de fotografie lijdt onder die dalende kwaliteit. Als excuus hoort men vaak dat er geen geld is voor de betere fotografie. Voor een groot deel klopt dat wel. Magnum is duurder dan de concurrentie. Maar het gaat ook over fotografen die soms een

Dat zeker. Zolang de kwaliteitsvolle redactionele en culturele wereld naast elkaar bestonden, kon je bij beide jouw werk kwijt. Nu is de redactionele wereld volledig weggefallen. En dat is inderdaad gevaarlijk. Want als de redactionele wereld volledig wordt gedomineerd door banaliteit, dan rest enkel nog de tweede optie. En ik moet eerlijk toegeven dat die cultuurmarkt niet zo stabiel is. Er gaat ook veel minder geld in om. De vraag die zich dan

mensen die ze zien. Dat is natuurlijk een groot voordeel. In de culturele wereld is het bereik veel kleiner. 3.000-4.000 bezoekers is al heel veel. Maar het evolueert. Gelukkig maar. Er is steeds meer aandacht voor cultuur. Je merkt dat wereldwijd. Musea en tentoonstellingen trekken steeds meer bezoekers. Mensen kopen vaker de betere boeken en dvd's. Vroeger was dat 1 of 2% van de bevolking. Nu is dat groter geworden.

Is het leven van een documentairefotograaf dan toch niet zo rooskleurig als sommigen lijken te denken?

Ik vrees van niet. Iedereen denkt dat ik binnen ben. Dat ik mijn portefeuille maar moeten open trekken wanneer ik naar het buitenland wil gaan. Dat is absoluut niet zo. Integendeel, elk project is voor mij telkens weer een moeilijke opdracht en wordt financieel gedragen door de inkomsten van een vorig project. Maar ik klaag niet. Ik kan nog altijd min of meer mijn ding doen. Dat is al een enorm grote luxe. Als ik kijk naar afstuderende fotografen in België dan is er eigenlijk niemand die doet wat ik doe. En als documentair fotograaf is dit toch wel de ultieme ambitie, denk ik. Toch lijken weinigen dit na te streven. Ik vind dat jammer.

Is de prijs die men moet betalen voor een carrière als documentair fotograaf niet te hoog?

Die prijs kan je in ieder geval niet op voorhand inschatten. Op een bepaald moment sukkel je bij wijze van spreken in een systeem. Op zich ben ik niet echt geïnteresseerd in een nomadenbestaan. Eigenlijk reis ik niet graag, nog altijd niet. (lacht) Drie weken Congo doorkruisen in een aftandse jeep. Jouw lijf dat door elkaar wordt geschud. Neen, dank je. Geef mij maar een hangmat en een goed boek. Maar zoals vaak begint het met iets kleins, dat groter wordt dan je ooit mogelijk had geacht. Je maakt een boek over India. Er volgen een aantal internationale prijzen en tentoonstellingen. Je krijgt een telefoontje van *The Independent* met de vraag of je die foto's wil publiceren. En de bal gaat aan het rollen. En voor je het weet, maak je om de drie jaar zo'n boek.

Eén van die boeken is *Zona*, een reeks over de gevangenenkampen in Siberië. Heeft u een speciale affiniteit met het gevangeniswezen?

Niet echt. Wel met Rusland. Dat land is zodanig surrealistisch en dankbaar om foto's te maken dat ik blij terugga. Ik hou van de Russen. Het is

één van mijn favoriete volkeren. Net zoals bij veel van mijn andere projecten ben ik ook in Siberië op een toevallige manier terecht gekomen. Ik was gevraagd om er een workshop te geven. Daardoor kwam ik in contact met een ex-Goelag. In eerste instantie had ik mijn twijfels bij de haalbaarheid

gedaante van een levend theater. Allemaal voorwaarden of omstandigheden die ik belangrijk vind om een project te beginnen.

U sprak over de historische gelaagdheid van het thema. Waart de geest van de Goelag nog steeds rond in Siberië?

Uit *Zona* © Carl De Keyzer

van het project. Ik dacht in het beste geval binnen te geraken in een of twee kampen. Maar toen mijn Russische collega me vertelde dat hij de generaal kende en ik toegang zou krijgen tot tien kampen, heb ik toegehaapt.

“Het modelkamp, dat ik in eerste instantie bezocht, had de gedaante van een levend theater.”

Bovendien was alle potentie voor een goed resultaat aanwezig. Het was een ruim onderwerp met een historische gelaagdheid. Het droeg een zekere verwondering en geladenheid in zich. Het thema was relevant voor mezelf en anderen. En het modelkamp, dat ik in eerste instantie bezocht, had de

Zeker en vast. De echte concentratiekampen zijn afgebroken, maar dat zijn er maar een paar. De meeste van die kampen worden nog steeds gebruikt. In Rusland zijn er nu nog 335. Op sommige toegangspoorten staat bovenaan nog altijd '1937'. Kan het nog duidelijker?

En dit anno 2006.

Inderdaad. Blijkbaar is dat nog altijd mogelijk in Rusland. De isolatie is zo groot en de doorstroom van informatie zo klein, dat men zich weinig vragen stelt. En hoe hard men ook mag beweren dat er zich geen politieke gevangenen meer bevinden in die kampen, toch denk ik dat de werkelijkheid er anders uitziet.

Bedoelt u dat er werd geknipt in wat ze u toonden?

Dat staat vast. Ik wist nooit helemaal precies wat de juiste situatie was. Vaak moest ik drie dagen wachten en zag ik dat gans het kamp opnieuw geschilderd was. Was dat toeval? Ik weet het niet. Was dat speciaal gedaan omdat ik zou komen? Ik kan het me moeilijk voorstellen. Ik heb altijd mijn hoop gesteld

"Mijn eerste indruk van Ruiselede was die van een soort Big Brother-huis."

op toevallige gebeurtenissen. Daarom zal ik nooit beweren dat het om een objectief verslag gaat. Het was een spel met de mogelijkheden. Een spel tussen mij en de militairen en een spel tussen mij en mijn tolk. Af en toe had ik toch het gevoel onverantwoordelijk bezig te zijn. Je gebruikt symboliek, historische verwijzingen en beelden zonder ook maar op één domein een expert te zijn. Maar dan kom je terug bij het begin van ons gesprek. Wat is het belangrijkste? Streven naar objectiviteit, terwijl je eigenlijk beseft dat die nooit te bereiken is? Of beroep doen op fictie, die weliswaar leugenachtig kan lijken, maar je dichterbij het onderwerp brengt? Het laatste draagt in ieder geval mijn voorkeur weg. Niettegenstaande ik maar al te goed beseft dat dit niet de kortste weg is en dat dergelijke positie de deur openlaat voor kritiek.

Welke kritiek?

Soms krijg je wel eens te horen dat je voor andermans kar laat spannen. Toch probeer ik dat ten stelligste te vermijden. Ik zal mijn materiaal nooit gebruiken om politiek iets te bewijzen. Natuurlijk wordt je soms ongewild gebruikt. Ik wist heel goed dat de Russische autoriteiten mij hun nieuwe openheid wilden laten fotograferen en dat ze de situatie manipuleerden. Maar ik had geen andere keuze. Voor zover ik weet ben ik de enige die sedert 1989 in een 50-tal van die kampen is binnen geraakt. Waarom zouden ze dat toestaan? (lacht)

Is het al niet erg genoeg als zelfs de manipulatie de werkelijkheid niet kan overtreffen?

Dat is het in feite. Ondanks alles denk ik dat ik er inderdaad in geslaagd ben om een stuk van de realiteit te tonen. De decors moet je soms wegdenken. Maar de mensen hebben nog steeds een gezichtsuitdrukking. En die uitdrukking zegt soms veel.

Als ik aan Rusland denk, denk ik aan kitsch. Ook de toegangspoorten van de gevangenenkampen zijn voorzien van overdadig smeed- en beeldhouwwerk. En aan de binnenmuren hangen schreeuwerige kunstwerken. Kunst als dekmantel voor een onderliggende ideologie of als bevrijding?

Kunst of kitsch is altijd gelieerd aan een bepaalde periode. En aangezien ik graag met tijdperken werk, vind ik kitsch een interessant gegeven. In het geval van die gevangenenkampen heeft het ook een politieke betekenis. Het gaat veel verder dan banale landschapjes aan de muren van een gevangenis. In de gevangenis van Vorst of Brugge zie je die landschapjes niet. In het beste geval prijkt daar een poster van *Snoecks* aan de muur. Wat opvalt in de kampen is dat je overal dezelfde kunstwerken ziet. En als je daar lang genoeg rondloopt, kom je te weten dat er een ganse industrie achter zit. Bovendien gaat het om een bewust psychologisch systeem dat dateert van de Sovjetunie. Het heeft niets te maken met de creatieve inbreng van de gevangenen. Die gevangenenkampen zijn echte fabrieken die, naast landschapsschilderijen, ook meubels fabriceren. Het Siberische kampensysteem is de grootste meubelzaak van Rusland. Wanneer je bij de mensen thuiskomt, zie je dat hun huis volstaat met producten uit de kampen. De gevangenen krijgen daar niets voor. Hoe die handel precies in elkaar zit weet ik niet, maar ik ben er zeker van dat bepaalde commandanten en politici er goed aan verdienen. Zelfs Ikea zou nooit kunnen concurreren met zo'n systeem. Het is pure slavernij.

U sprak over een psychologisch systeem.

Inderdaad. Aan de ene kant worden de gevangenen uitgebuit. En aan de andere kant krijgen ze de indruk vrij te zijn. En voor een stuk is dat ook zo. De gevangenen lopen vrij rond. Je weet echt niet wat je ziet als je daar toekomt. Je zou kunnen denken dat het allemaal opgezet spel is. Om te tonen hoe goed het wel allemaal is. Maar ik ben er zeker van dat het een juiste weergave van de realiteit was.

Een realiteit die mijlenver staat van de realiteit in onze gevangenis.

Inderdaad. Gewoon onvoorstelbaar. Ik heb geen enkele bewaker met een geweer gezien. Wel met een knuppel. Ook het bewakingssysteem was één grote zeef. Er waren geen videocamera's of degene die er waren werkten niet. En de omheiningen waren van hout. Wanneer je dat ziet, stel je jezelf de vraag waarom die gevangenen niet ontsnappen. Wanneer je de gevangenis bij ons of in Amerika, met de meest gesofisticeerde beveiligingssystemen, vergelijkt met de Siberische gevangenis, dan zijn de laatste gewoon een lachertje. Wat je wel voelt is de enorm strenge discipline. Bij het minste dat je verkeerd doet, wordt je gewoon afgeranseld. Dat weet ik zeker.

Repressie zonder een duidelijk gezicht.

Ergens wel. Natuurlijk kan je alleen maar gissen. Je ziet enkel de mooie kanten. Toch spreken de gezichten van de mensen en de ziektes die ze hebben boekdelen. Je merkt heel duidelijk dat discipline heel fysiek wordt geïnterpreteerd. Bovendien hadden de gevangenen totaal geen rechten. Eén persoon besliste of ik foto's kon maken of niet. Aan de gevangenen werd niets gevraagd. Toch was er een grote vrijheid. Dat was opmerkelijk. Zeker als je het vergelijkt met westerse gevangenis waar de gevangenen 24u op 24u worden bewaakt. Op een bepaald moment vroeg een generaal me in

een televisieinterview wat ik zou verkiezen: een Amerikaanse of een Russische gevangenis. Mijn antwoord was een Russische gevangenis. Mijn vrienden in Siberië verklaarden me gek achteraf. Een mogelijk bewijs dat ik dan toch niet echt was doorgedrongen tot de werkelijke toestand in de Siberische gevangenis.

Alleen in de modelkampen zag je mensen met vrij nieuwe uniformen rondlopen. Natuurlijk was het onmogelijk om alles perfect te orkestreren. Eens ik buiten de modelkampen was, zag ik gevangenen met gewone hemden, zeker in de zomer. Tatoeages waren zozegd onbestaande of mocht ik niet fotograferen. Toch ben ik erin geslaagd

Opvallend is ook dat u kleurfoto's hebt gebruikt voor *Zona*. Als ik me niet vergis was dat de eerste keer.

Niet echt. *Zona* is wel het eerste project in kleur dat ook in boekvorm is uitgegeven. Maar het boek dat volgend jaar zal uitkomen en waaraan ik uiteindelijk 15 jaar zal hebben gewerkt, zal ook in

Uit *Unvarnished* © Carl De Keyser

De gevangenen op de foto's hebben allemaal hetzelfde uniform en hetzelfde kaalgeschoren hoofd. Uniformisering is een typisch verschijnsel binnen gevangenis-muren. Geldt dat ook voor Siberische gevangenenkampen? Of was er toch plaats voor individuele ontplooiing?

In de Siberische kampen lijkt het alsof iedereen in een keurslijf wordt gedwongen. Maar die uniformen waren van heel slechte kwaliteit.

om een foto te nemen van een gevangene die vol staat met tatoeages. Zelf gezet met colaflesjes en naalden. Ook drankgebruik was zogenaamd niet toegelaten. Maar 's avonds werden de gevangenen aan hun lot overgelaten en werd er stevig gezopen. Met alle gevolgen van dien. Gevangenen die buiten bij -40° dronken in slaap vallen en bijna doodvriezen. Dus je merkt wel dat men het niet zo nauw neemt met bepaalde zaken.

kleur zijn. Waarom heb ik voor *Zona* gekozen voor kleur? In eerste instantie dacht ik met zwart-wit te werken. Ik zat toen een beetje in de donkere sfeer van het geladen sociaal realisme. Bovendien leent zwart-wit zich perfect voor historische onderwerpen. Dus ook voor een onderwerp zoals de Goelags. Ik heb 7 boeken in zwart-wit gemaakt. En ergens is de situering van die onderwerpen nooit actueel. Zwart-wit gaat altijd terug in het verleden. Mijn boek

God Inc., bijvoorbeeld, heb ik willen situeren in de jaren '60, de tijd van *Life Magazine*. *Homo Sovieticus*, een ander project, gaat nog veel verder terug in de tijd, naar het arbeidersparadijs van de jaren '20 en '30. Met zwart-wit kan je decennia overslaan of vastpinnen op één welbepaalde historische periode. Met kleur daarentegen gaat dat niet. Kleur is bijna altijd actueel. En dat wou ik ook bereiken met *Zona*. Voor *Zona* ben ik immers vertrokken van een persoonlijke verwondering over de huidige toestand in die kampen. Want wat ik daar zag, had ik nooit kunnen dromen.

U sprak reeds over de nieuwe openheid die de autoriteiten wilden tonen. Wijst kleur in die context ook niet op een breuk met het verleden?

Zo zou je het kunnen zien. Het feit dat ik daar 8 maanden heb rondgelopen, zegt genoeg. Die nieuwe openheid is gewoon een feit. Momenteel geraak je in Rusland gemakkelijker binnen in officiële instellingen dan hier in het Westen. Bij ons is de paranoia gestegen. Terwijl die bij hen eigenlijk serieus is gedaald. Ik heb vorig jaar in het kader van mijn nieuw project 2 maanden rondgelopen in *Capitol Hill*. Ik heb daar serieus wat moeite voor moeten doen. De barrière was heel groot. Je hebt veel contacten nodig om een toegangskaart te krijgen. Maar eens je binnen bent, is het ongelooflijk hoeveel vrijheid je hebt. Dat heeft me wel verrast. Ik heb hetzelfde gedaan in het *Europees Parlement*. Daar is de situatie totaal anders. Je geraakt er heel gemakkelijk binnen. Maar eens je de ingang bent gepasseerd, geraak je niet verder.

Na *Zona* bent u gaan fotograferen in de gesloten afdeling van de Gemeenschapsinstelling voor Bijzondere Jeugdbijstand *De Zande* in Ruselede. *Unvarnished* heet het project. De titel betekent letterlijk 'ongevernist'. Dit in tegenstelling met *Zona*?

Unvarnished betekent inderdaad 'niet van een glans voorzien', maar kan ook betekenen 'zonder façade'. Het was vooral de laatste betekenis die ik voor ogen had. In *Zona* was er wel een façade,

waarin je dan scheurtjes of barstjes probeert te ontdekken. In Ruselede was het net het omgekeerde. Daar was er helemaal geen belemmering. Ik kon zomaar binnen en buiten lopen. Een toegangsbadge was niet nodig. En aan de receptie was niemand te zien. Dus voor ik het wist stond ik voor die jongeren. Het verschil met Siberië was enorm groot. In Rusland heb ik in totaal maar 90 uur kunnen fotograferen. Wat heel weinig en stresserend was. Wanneer ik toekwam in de kampen waren de bevoegde personen vaak afwezig. Of ik moest eerst iets drinken met de commandant. Of ik moest wachten op de tolk. Kortom, het duurde vaak lang vooraleer ik bij wijze van spreken effectief voor mijn onderwerp stond en mijn eerste foto kon maken. Bovendien liep er in Siberië constant 3-4 man rond mij. Natuurlijk is het onrechtvaardig om Siberië en Ruselede met elkaar te vergelijken. Daarom ben ik voor *Unvarnished* van mijn eerste gedacht afgestapt.

Wat was uw eerste gedacht?

Mijn eerste indruk van Ruselede was die van een soort Big Brother-huis. Vergeleken met Siberië hadden die jongeren alle luxe en vrijheid en discipline

was bijna totaal afwezig. In de leefruimte stond een biljart, een play-station en een televisie. Maar er was wel niets aanwezig dat verwees naar de jongeren zelf.

Had u het gevoel dat die luxe hen ook gelukkiger maakte?

Dat valt sterk te betwijfelen. Er was een grote weerspanning aanwezig bij de jongeren. Het liefst van al werden ze gewoon met rust gelaten. En het recidief gedrag was enorm groot. Daarom heb ik er ook nooit voor gekozen om die jongeren voor te stellen als een soort luxepaardjes. Dat zou niet serieus zijn. Zeker omdat ik zelf niet beschik over een kant-en-klare oplossing voor de problemen binnen het gevangeniswezen.

Korte biografie Carl De Keyzer

- Geboren in België (Kortrijk) op 27 december 1958.
- Leraar fotografie aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent (1982-1989).
- Medeoprichter en co-directeur van de foto-gallerij 'XYZ - Photography' (1982-1989).
- Freelance fotograaf sedert 1982.
- Leraar aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten Antwerpen - België in 1995.
- Leraar aan L'école des Arts Décoratifs in Parijs - Frankrijk 2002.
- Genomineerd voor het fotoagentschap Magnum in 1990.
- Lid van het fotoagentschap Magnum in 1994.

